

Teatteri oppimisympäristönä Lahden perusopetuksessa

Draamakasvatuksen toimintakertomus 2024-25

Draamapedagogi Anna-Riitta Partanen

Lukuvuonna 2024-25 Lahden perusopetuksessa aloitettiin systemaattinen tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen, erityisesti luokka-asteilla 3, 5 ja 7. Tästä johtuen draamapedagogin opetusjaksot kohdennettiin kolmansille luokille ja vitosluokan opettajille järjestettiin koulutusta.

Draamajaksot toteutuivat n. 10-15 oppitunnin mittaisina luokkaa kohden. Draamaopetuksessa oli mukana yleisopetuksen ja erityisen tuen ryhmiä. Keskeisinä harjoiteltavina taitoina olivat tunne- ja vuorovaikutustaidot, erityisesti ryhmän vuorovaikutuksen kehittäminen ja myönteisen tunneilmapiirin vahvistaminen.

Draamatyöskentelyn luonne turvallisen ryhmän rakentajana sekä ennaltaehkäisevänä ja korjaavana yhteisöllisen oppilashuollon toimenä nousi keskeiseksi monen ryhmän kohdalla. Merkittävää oli myös hyvinvoinnin lisääntyminen: turvallinen ryhmä lisää sekä yhteistä että jokaisen ryhmän jäsenen omaa hyvinvointia. Opettaja osallistui tavoitteiden asetteluun, työskentelyyn luokassa ja jakson päättäneeseen arviointikeskusteluun.

Opettajien palautteen mukaan draamajaksolle asetetut tavoitteet tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa toteutuivat hyvin. He kokivat myös saaneensa valmiuksia toimintatapojen juurruttamiseen osaksi luokan toimintakulttuuria. *”Jaksosta oli hyötyä koko luokka-asteelle ja saimme siitä nyt sopivan buustin, jotta huomasimme vuorovaikutustaitojen ja draaman merkityksen opetuksessa ylipäätään.”*

Yhteistyö draamapedagogin kanssa koettiin omaa työtä rikastuttavana. *”Sain omaan arkeeni uusia toimintatapoja, pääsin itse keskittymään oppilaiden havainnoimiseen ja arvioimiseen ja lapset innostuivat draamatyöskentelystä. Toisen aikuisen tuki on tässä kullan arvoista.”* Opettajien mielestä oli tärkeää, että tavoitteet ja sisältö suunniteltiin omaa luokkaa palveleviksi. Jakso rikastutti myös oppilaantuntemusta, kun päästiin irtaantumaa luokkaan muodostuneista rooleista ja lasten erilaiset taidot tulivat esiin.

Draamajaksolle osallistui koko ikäluokka **Pohjoiselta alueelta** Alasenjärven itäisen toimipisteen koulusta, **Itäiseltä alueelta** Möysän, Rakokiven, Kartanon koulun Kankaantien toimipisteestä sekä **Eteläiseltä alueelta** Jalkarannan, Kasakkamäen, Renkomäen, Lähteen molempien toimipisteiden ja Länsiharjun kouluista. Lisäksi opetukseen osallistuivat erityisen tuen yhdysluokat Mukkulan, Lotilan ja Alasenjärven kouluista. Työskentelyssä oli mukana **n. 600 lasta 12 eri koulusta**.

Perusopetuksen kulttuuriohjelma toi kolmasluokkalaiset teatteriin katsomaan **Fedja-setä, kissa ja koira** -näytelmää. Näytelmän juoni toimi kehyskertomuksena draamajaksolla, joten se rikastutti myös katsomiskokemusta. *”Ilman draamajaksoa näytelmän juoni olisi saattanut jäädä hahmottomatta. Koimme jakson erittäin hyödylliseksi, rikastutti paljon suomen kielen opetusta.”*

Teatterivierailuun liittyi draamapedagogin ennakko- tai jälkityöpaja niille luokille, jotka eivät osallistuneet draamajaksolle. Työpajassa tutkittiin näytelmän teemoja draamamenetelmien avulla. Esitykseen liittyi myös **oppimateriaali**, katsomisavaimet, teatterikokemuksen syventämiseksi ja liittämiseksi opetussuunnitelman tavoitteisiin. Opettajien palautteen mukaan se helpotti oppimiskokonaisuuden suunnittelua ja toteutusta. **Koko kolmasluokkalaisten ikäluokka** (lähes 1300 lasta) oli siis teatterikasvatuksen piirissä myös tänä lukuvuonna.

Lahden kaupunginteatteri oli mukana valtakunnallisessa Taidetestaajat-kulttuuriohjelmassa. Näytelmää **Thelma ja Loviisa** kävi katsomassa yli 1200 päijäthämäläistä kahdeksasluokkalaista, heistä noin puolet oli lahtelaisia. Ryhmä kahdeksasluokkalaista ja opettajia Kivimaan koulusta kävi ”ennakkotestaamassa” esityksen pääharjoitusvaiheessa. Heidän huomioitaan käytettiin apuna oppimateriaalin laadinnassa. Taidetestaajien arvioiden mukaan teatterikokemus herätti monenlaisia tunteita hämmennyksestä tylsistymiseen ja haltioitumiseen asti: *”Yllätyin iloisesti, kuinka hieno esitys oli”*.

Taidetestaajat-organisaatiossa nostettiin esille turvallisemman tilan palauttaminen taidevierailuille. Tämä koski paitsi käytössääntöjen tähdentämistä koululaisille, myös roolien selkiyttämistä kaikille osapuolille. Lahdessa kouluille toimitettu ennakkomateriaali ja Taidetestaajat -esitysten tervetulo- toivotukset käyttäytymissääntömuistutuksineen toimivat hyvin. Kaupunginteatterissa on myös laadittu yleiset toimintaohjeet häiriötilanteita varten. Taidetestaajat olivat hieno teatteriyleisö, tänäkin vuonna.

Draamapedagogin **”Toiminnallisesti turvallista ryhmää rakentamassa” – koulutukset vitosluokan opettajille ja opiskeluhoitohenkilöstölle** käynnistyivät. Ne sisälsivät kolme kouluilla järjestettävää työpajaa (90 min), kaksi toteutettiin syyslukukaudella ja yksi kevätlukukaudella. Työpajat olivat luonteeltaan ryhmälähtöisiä, toiminnallisia ja käytännönläheisiä. Osallistujia haastettiin kehittämään osaamistaan välitehtävien avulla.

Työpajoihin osallistui opettajia, erityisopettajia, rehtoreita sekä opiskeluhoitoryhmän jäseniä, yhteensä **n. 120 henkilöä**. Lähikouluilla oli yhteiset työpajat. Koulutus koettiin antoisana (kokonaisarvosana 4,4/5) ja käytännönläheisyyttä kiitettiin: *”Koulutus toi valtavasti ideoita toteutukseen ja samalla on tullut pohdittua, miten toiminnallisuutta voisi sijoittaa aiempaa enemmän arkeen.”* *”Olen tietoisesti ottanut työtapoja käyttöön oppilasryhmien kanssa. Oma osaaminen vahvistuu tekemällä.”* Moniammatillinen ryhmä ja omien kollegojen kanssa työskentely oli monen mielestä merkityksellistä: *”Hienoa päästä osallistumaan, todella tärkeä teema sekä iso merkitys luokka-asteen yhteistyön osalta opiskeluhoitoyhteistyön kanssa.”* Työpajoissa käsitelty materiaali kootaan yhteen, joten se on otettavissa helposti käyttöön. Koulutukset jatkuvat ensi lukuvuonna.

